

Hadakozás a betű ördögével

HA EGYMÁS MELLE rakosgatnánk azokat a betűket, amelyeket Teleki István, a Szegedi Nyomda Vállalat gépszedője tíz év alatt kieszedeott különböző könyvek és újságok részére, ez a lánc pontosan elérné az észak-országhatárig. Kizárólag éjjel dolgozik. Amikor más alszik, vagy éppen táncot lejt valamelyik szórakozóhelyen, ő szívja a mérges ólomgolyókat. Dehogy is szokta meg ezt. Csak beletörődik, tudomásul veszi, hogy ő sohasem látja a délelőtti napot. Neki csak fehérek fényű neoncsövek világítanak, ami nagy haladás ugyan a korábbi vörösen piálkáló, közönséges villanykörtekhöz képest, de a szemet mégis nyugtatja.

Az olvasó nem tudja, milyen ügyvel bajjal áll össze például a Délmagyarország, mire odakerül reggelként az asztalra. Neki az a fontos, hogy a legfrissebb híreket lehetőleg már kávézás közben átírhassa. Azért írt elő a lapra, hogy neki csak olvasnia kelljen a sorokat, s ha netán sajtóhibát talál, megcsóválhassa a fejét: ej, kicsoda sületlenség ez már megint!

Ilyenkor Teleki István nyugtalanul alszik, jóllehet neki semmi köze ahhoz, hogy mondjuk az újság negyedik oldalán a második hasábján végen "béke" helyett "béka" olvasható. Ő mindössze két százalékos hibával dolgozik, s Szegeden nemigen akad versenytársa. A két százalék azt jelenti, hogy száz sorban legfeljebb két betűhibát vét szedés közben. Mégis felbosszanja a mások által bekerült elírás is. Egy vérbeli nyomdász — úgy mond — általában arra törekszik, hogy minél tökéletesebb formában kerüljön nyilvánosságra a szerkesztőség mondani-valója.

A SZAKMÁJUKAT tanulják meg jól — mondhatná akárki. Pedig ilyen értele-

ben igazán nem terheli mulasztás Teleki Istvánt és kollégáinak többségét. Rendszeresen forgatják a nyomdász "bibliát", vagyis a Magyar helyesírás szabályait. Enélkül olyan bizonytalanok lennének a gépszedők, mint vak ember az utca forgatagában. A betű ördöge (így nevezik a sajtóhibát) azonban még így is minden éjjel környékezi őket. Ha egyszer agyonütik, illetve ugyanaz a hiba nem fordul elő több alkalommal, akkor a gonosz és szemtelen ördög más alakzatban jelenik meg ismét.

Csak egy-két példa erre. A gépszedő éppen a "népgazdaság" szó betűit ütögeti az írógépéhez hasonló billentyűkön. Mivel a sor végénél tart, az említett szót el kell választania például ilyenformán: népgaz-daság. Eppen a választójelet leütésénél odamegy hozzá az osztályvezető valamilyen kéressel. Nos, előfordulhat, hogy a rövid beszélgetés közben kimegy a fejeből, hogy hol történt a szétválasztás, minél fogva a "da" szót tagot esetleg kihagyja és "sag"-gal kezdi az új sort. Így ugorhat be a súlyos hibának számító "népgazsag" szó. Ez ellen természetesen hatékony védekezés a fokozott figyelem, amit alkalmaznak is, s amellyel a betű ördöge is tisztában van. Inkább más úton támad tehát. Kihátrálva azt a véletlent, hogy valamilyen műszaki hiba következtében nem esik le történetesen az "i" betű matricája, éppen az "igazság" szó szedésekor. És ha a korrektorok egy kisse állmosak már hajnal felé, akkor bizony éppen ellenkező értelemben lát napvilágot egy egyszó mondat.

OLYKOR tehát egy modern Sziszifuszhoz hasonlítja magát Teleki István is. Társával együtt szakadatlanul úzik, hecsereglik a betű ördögét, de az újra és újra tiz-

ezer féle variációban keseríti a nyomdászok életét. Olyan régi ez a hadakozás, mint maga a könyvnyomtatás feltalálása, és valószínű, hogy amíg tévedésre hajlamos emberek illeszlik egymás mellé a tudomány váráinak apró kis tégláit, addig nem is lehet lemondani róla.

Azt lehetne gondolni, hogy minden nyomdász egy-egy zseni, vagy legalábbis élő lexikon, hiszen egyebet sem tesznek, mint kéziratokat olvasnak. Hát ami az olvasást illeti, valóban helytálló a megítélés. Politikai, szpirodalmi és tudományos szövegeket vesznek át szövegszerinti értelemben, betűről betűre, azonban minden attól függ, hogy az illető gépszedőnek milyen az érdeklődési köre, vagy mennyire érdekes az előtte lévő anyag. Teleki István szinte átvészi szedés közben az író gondolatmenetét és sokáig meg is marad emlékeztében nemely érdekesebb riport, tárcsa, vagy publicisztika. Nem helytálló azonban az a megállapítás sem, hogy a nyomdász úgy dolgozik, mint valami gépezet, más szóval az átváltott szöveg nem hatol fel a tudatáig. Előfordulhat ugyan ilyen eset is, de csak kivételen, nagyon gondolat-szegény írások esetében. A gépszedőnek mindig oda kell figyelnie arra, amit csinál, különben a betű ördöge nagyon hamar rátelepszik a lelkére.

ÉS MIT MOND Teleki István az "olvashatatlan" kézírásokról? Ilyet nem ismer. Csakugyan van abban igazság, hogy ha valaki nem tud kiillabizálni egy lehetetlenül csúnya kézirat, az adja oda egy nyomdásznak. Az bizonyosan értelmesen felolvassa, s ha netán csodálkoznak a tudományán, akkor szerényen kijelenti: ez a mesterségem.

Nagy István

Népek barátsága egyetem Moszkvában

Bruscsov elvtárs Indonéziában bejelentette, hogy Moszkvában új intézmény nyílik a gyarmati sorból nemrég felszabadult országok segítségére.

Most erről kormányhatározat született. Felállítják a szovjet fővárosban a Népek barátsága egyetemét. A cél, hogy elősegítsék ezzel az ázsiai, afrikai és latin-ameri-

kai országok szakember-képzését.

A tanulmányi idő 4 év (kivéve az orvosi kart, ahol 5 éves a képzés). Ezt 1-től 3 évig terjedhető előkészítő kurzus előzi meg, melyen a hallgatók az orosz nyelven kívül az illető kar szempontjából fontos szaktárgyakat tanulmányozzák.

Harmincöt éves korig bárki jelentkezhet, függetlenül nemzetiségétől, fajiától vagy vallásától. 1960-ban mintegy 500 személyt vesznek fel, majd néhány év alatt több ezerre emelik az egyetem hallgatóinak létszámát. Az oktatás teljesen ingyenes, a hallgatók ösztöndíjat, ingyenes diákszállást és orvosi ellátást kapnak, ezenkívül a szovjet állam fedezeti a hallgatóknak a hazájából Moszkvába és vissza történő utazását.

Oroszul és az illető nyelven tankönyveket bocsátanak a hallgatók rendelkezésére. Az egyetem tanárai részben a szovjet tudósok, részben Ázsia, Afrika és Latin-Amerika legjobb tudósai közül kerülnek ki.

Tanácskozás a tsz-beruházásokról

A megyei tanácsok mezőgazdasági osztályainak vezetői szombaton országos értekezleten vitatták meg a termelőszövetkezetek 1960. évi beruházásait. Hont János földművelésügyi miniszterhelyettes megnyitotta után Horváth István, a Földművelésügyi Minisztérium építési, beruházási és anyagellátási igazgatóságának vezetője ismertette az elmúlt évi eredményeket, majd a legfontosabb, időszerű tennivalókról beszélt. Külön felhívta a megyei szakemberek figyelmét, hogy az idej beruázási keretek felhasználását minél előbb kezdjék meg, s a rendelkezésre álló pénzt és anyagi eszközöket elsősorban a termelőszövetkezetek közös építkezéseire fordítsák.

Százöt há'alos áldozata van az amerikai hóviharnak

Bár az Egyesült Államokban péntek estére teljesen elült az évek óta legsúlyosabb hóvihár, a hófúvás nehezségével küszködő nagy- és kisvárosokból még mindig újabb vihar okozta halálesetekről érkeznek jelentések. Eddig 105 ilyen szerencsétlenség vált ismertté. A havazástól leginkább sújtott Bostonban és más városokban elrendelték a rendkívüli állapotot.

Bevízvédelmi készültség Szeged környékén

Az Alsó-tiszai Vízügyi Igazgatóság szegedi szakaszmentőse bevízvédelmi készültséget rendelt el. A Fehértó majsai völgyén ugyanis jelentős mennyiségű belvíz vonul le. Ez a belvíz akadályozza a Fehértó fejlesztési munkálatait is. A szakmértősség vízvétető szolgálatot rendszerezített.

Külön gondot okoz a Matyér magas vízállása, — a hídépítés miatt magas szinten tartják a vizet. Az Alsó-tiszai Vízügyi Igazgatóság — megbeszélve az építőcéllal — tegnap megkezdte a víz levezetését a Holt-Tiszába, s ugyanakkor megkezdte munkáját a lúdvári szivattyútelep is.

A Nagysóstó levonuló vízei jugoszláv területen folynak a Tiszába, így az idén ez a gond a szomszédos jugoszláv vízügyi szakembereké is.

AZ ORVOS IRJA

A vesebetegségekről

A két vese a szervezet életfontosságú szervét közé tartozik. A vesék szűrőként szereznek. A rajtuk keresztül áramló hatalmas mennyiségű vérből megkezdődik a bonyolult, és ma már többé-kevésbé tisztázott módon eltávolítják a salakot, vizeletet termelnek. Ily módon gondoskodnak arról, hogy a vér és a többi testnedvek összetétele tartósan ne változzék meg. Ezt a feladatot tulajdonképpen egy vese is el tudja látni, és ez a körülmény magyarázza azt, hogyha az egyik vese súlyosan megbetegszik, vagy esetleg baleset következtében megsérül, műtét útján eltávolítható anélkül, hogy a szervezet ezt a veszteséget tartósan megsínylené.

Az „üszemsavar” felismerése

A vese elégtelen működésének jelei csak akkor mutatkoznak, ha a megbetegedés mindkét vesét egyformán érinti. Ennek az „üszemsavar” a korai felismerése igen fontos, mert a vesébajok jó részével is úgy vagyunk, mint sok más szervünk megbetegedésével, hogy tudniillik, kezdetben ezek a bajok gyógyíthatók. De később már a leg gondosabb kezeléssel sem lehet teljes gyógyulást elérni. A fel nem ismert, elhanyagolt és emiatt idültté, krónikusá váló vesebajok általában kétirányú következménnyel járnak: a vérnyomás magas lesz, később pedig a salakanyagok felhalmozódása következtében úgynevezett önmérgezéses állapot alakul ki. A magas vérnyomás ismét

Várnai Zseni is részt vett a szegedi asszonyok hangulatos találkozásán

Pénteken délután 5 órai kezdettel hangulatos, kedves műsorral egybekötött nőtalálkozót rendezett a Közkalmazottak Szakszervezetének szegedi területi bizottsága a Juhász Gyula művelődési otthonban. A találkozó részt vett Várnai Zseni, kiváló költő és a magyar népmozgalom régi harcosa, aki az egybegyűlt szegedi nődolgozók előtt életéről, a magyar munkásmozgalomban eltöltött évek diadalmas harcáról és nehéz megpróbáltatásairól beszélt.

Az ünnepséget Madácsi László docens nyitotta meg, szeretettel üdvözölve a találkozó kedves vendégeit, Várnai Zsenit és a találkozó meghívott nődolgozókat a nemzetközi nőnap alkalmából. Ezután Várnai Zseni mondta el már említett élménybeszámolóját, majd a jelenlévők kérésére elszavalt „Édesanyám” című versét. Nagyon kedves epizód következett ezután. Nagygyörgy Mária, a Szegedi Kenderfonógyár igazgatója,

aki a fölszabadulás előtt a szegedi munkásszínpadon sokszor szerepelt a közönség előtt szavalkokkal, az ünnepség résztvevőinek kérésére most Várnai Zseni „Jón a vonat” című versét tolmácsolta nagy sikerrel. Kovács Ilona, aki szintén régi munkás-kultúros, egy olyan elfelejtett Várnai-verset mondott el, amelyik még sehol nem jelent meg nyomtatásban. A vers címe „Most csend legyen”. Maga a költő is nagy örömmel fogadta és vallotta magának ezt az „elveszett” költeményt.

Műsor után a szakszervezet uszonnával vendégelte meg a találkozó résztvevőit. Az ünnepség este 8 óra után ért véget.

népszerű betegségének, a vörhenynek. A feltett és szigorú zárhat alatt tartott vörhenyes beteget tulajdonképpen ugyanolyan szövődmények fenyegetik, mint a közönséges és elhanyagolhatatlan ifjú mandulagyulladásban szenvedőket. Eppen ezért helyesnek tartjuk, ha a tüszős mandulagyulladás gyógyulása után egy-két héttel az orvos megvizsgálja a beteget és vizeletét.

Legtöbbször természetesen a vesegyulladás jellegzetes tünetei figyelmeztetik a beteget arra, hogy valami nincs rendben. Megdagad az arca, szemhéja, megsötétedik a vizelete, erős fejfájás kínozza. Néha azonban ezekből a tünetekből alig van meg valami és csak a vizelet vizsgálata deríti fel, hogy mi történt tulajdonképpen a szervezetben. Ennek az elmulasztása sajnos, elég gyakran okoz krónikus vesebetegséget és idő előtti megrokkantást.

Az egészség megőrzéséért...

A másik fontos tudnivaló az úgynevezett hólvaghurutokra vonatkozik. Ez különösen fiatalabb nők előforduló bántalma, önmagában nem súlyos, nem jár azonnal következményekkel. Ha azonban nem kezelik szakszerűen, alaposan, elhanyagolják és gyakran ismétlődik, éppen olyan súlyos lefolyású, idült vesegyulladás válhat belőle, mint az ímért ismertett formából. A sokszor hallott megállapítások, mint: „gennyes volt egy kicsit a vizelete, de aztán elmúlt”, vagy „teljesen egészséges vagyok, csak hólvaghurutom szokott lenni”, az orvos számára egyáltalán nem elhanyagolható dolgok, és a beteg is helytelenül jár el, ha az ilyen panaszok, rendellenességek jelentőségét elbagatelizálja.

A két legfontosabb esetet ragadtuk ki, hogy felhívjuk olvasóink figyelmét, hol segíthetnek orvosuknak, egészségük megőrzésében. A további teendők az adott eseteknek megfelelően természetesen az orvos fogja előírni, de eredményes munkát csak akkor tud végezni, ha ehhez a betegek részéről is támogatást kap. Ma már reméljük, hogy az egészségügyi műveltség színvonalának emelkedésével egyre ritkábbá válnak az elhanyagolt, idült vesebetegségek.

Az orvosegyetem jubiláló művészeti együttesének előadása

Holnap, hétfőn este 7 órai kezdettel ünnepi előadást rendez a Szegedi Orvostudományi Egyetem művészeti együttese a Szegedi Nemzeti Színházban. Az ünnepi előadás keretében, amelyet a művészeti együttes főnállásának 10. évfordulója alkalmából rendeznek, fellép az együttes tánckara új műsorával, a színjátszócsoporth, a kamarazenekar, a citerazenekar és az együttes szólistái. A város egyik legjobb műkedvelő művészeti csoportja bizonyára ezúttal is érdekes és színvonalas műsorral örvendeztetni majd meg a közönséget.

A Szegedi 42. sz. Autóközlekedési Vállalat irodái célra alkalmas

íróasztalt

megvásárlásra keres. Ajánlatokat: Marx tér 10. szám.

Hétfőtől autóbussz közlekedik Szeged—Mórahalom—Ásotthalom között

Hétfőtől, március 7-től új autóbusszjáratot állít be a MÁVUT. Szeged—Mórahalom—Ásotthalom között indul meg a rendszeres autóbusszközlekedés. Ez a járat csupán a kisvonalat köti össze a közlekedéssel Szegeddel.

Szeged, Takaréktár u. 1.	X5.15	X5.40	+6.25	10.35	X12.45	14.45	X15.50	+17.50	18.35	X22.35	U23.35	+23.35
Kiskundorozsmai úttag.	X5.30	X5.55	+6.40	10.50	X13.00	15.00	X16.05	+18.05	18.50	X22.50	U23.50	+23.50
Zákányszéki úttag.	X5.33	X5.58	+6.43	10.53	X13.03	15.03	X16.08	+18.08	18.53	X22.53	U23.53	+23.53
Domaszéki úttag.	X5.38	X6.03	+6.48	10.58	X13.08	15.08	X16.13	+18.13	18.58	X22.58	U23.58	+23.58
Mórahalom, fmsz. bolt é.	X5.50	X6.15	+7.00	11.10	X13.20	15.20	X16.25	+18.25	19.10	X23.10	U 0.10	+ 0.10
Mórahalom, fmsz. bolt i.	X5.51	X6.16	+7.01		X13.21	15.21	X16.26	+18.26	X19.11		U 0.11	
Ásotthalom úttag.	X6.02	X6.27	+7.12		X13.32	15.32	X16.37	+18.37	X19.22		U 0.22	
Ásotthalom központ é.		X6.30				15.35			X19.25			
Ásotthalom központ i.		X6.34					15.39			X20.35		
Ásotthalom úttag.		X6.37	X7.42	+8.12	X10.12		15.42	U17.42	X20.22	X20.42	+20.48	
Mórahalom fmsz. bolt é.		X6.47	X7.52	+8.22	X10.22		15.52	U17.52	X20.32	X20.52	+20.58	
Mórahalom fmsz. bolt i.	X4.53	6.48	X7.53	+8.23	X10.23	12.53	15.53	U17.53	X20.33	20.52	+20.59	
Domaszéki úttag.	X5.04	6.59	X8.04	+8.34	X10.34	13.04	16.04	U18.04	X20.44	21.04	+21.12	
Zákányszéki úttag.	X5.11	7.06	X8.11	+8.41	X10.41	13.11	16.11	U18.11	X20.51	21.11	+21.17	
Kiskundorozsmai úttag.	X5.14	7.09	X8.14	+8.44	X10.44	13.14	16.14	U18.14	X20.54	21.14	+21.20	
Szeged Takaréktár u. é.	X5.30	7.25	X8.30	+9.00	X11.00	13.30	16.30	U18.30	X21.10	21.30	+21.35	

Jelmagyarázat: U = a hét utolsó munkanapján; X = munkanapokon; + = munkaszüneti napokon.